

Τηρώντας την «παράδοση», το 17ο Ενημερωτικό Δελτίο καλύπτει τους δύο πρώτους καλοκαιρινούς μήνες, στην πραγματικότητα τον Ιούνιο και τις πρώτες ημέρες του Ιουλίου. Πέρυσι ο λόγος του διπλού τεύχους ήταν η ενεργός και με διάφορους τρόπους συμμετοχή των μελών της συντακτικής ομάδας, αφ' ενός στις σημαδιακές εκλογές της 17ης Ιουνίου και αφ' ετέρου στο Θερινό Πανεπιστήμιο του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) που έγινε στην Πορταριά από τις 16 ως τις 22 Ιουλίου. Η αναλογία, τόσο από πλευράς ύπαρξης σημαντικών γεγονότων όσο και ως προς τον χρόνο που διέθεσαν σ' αυτά όλα τα μέλη της εκδοτικής ομάδας, με όσα συνέβησαν και συμβαίνουν-μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές-κατά την αντίστοιχη φετινή περίοδο είναι εντυπωσιακή: στις αρχές Ιουνίου έγινε η Εναλλακτική Σύνοδος των Κινημάτων (το Alter Summit) στην Αθήνα, ενώ ταυτόχρονα άρχισε η διαδικασία σύνταξης των Θέσεων και του Καταστατικού του ΣΥΡΙΖΑ και η μετέπειτα συζήτησή τους στις οργανώσεις του κόμματος, στο πλαίσιο του Ιδρυτικού Συνεδρίου του, το οποίο άρχισε χθές. Δεν θα αναφερθούμε στη σημασία του Συνεδρίου του ΣΥΡΙΖΑ, όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά

και για τις γενικότερες εξελίξεις στην Ευρώπη και τον κόσμο-έχουν γραφτεί πολλά και ενδιαφέροντα κείμενα γι' αυτό και είναι βέβαιο ότι θα ακολουθήσουν πολλά άλλα μετά την ολοκλήρωσή του την Κυριακή το βράδυ. Από την πλευρά μας, περιοριζόμαστε στη συνέντευξη που πήραν η *Βαγγία Λυσικάτου* και ο *Δημοσθένης Παπαδάτος-Αναγνωστόπουλος* από τον Πρόεδρο του Ινστιτούτου *Αριστείδη Μπαλτά*, ο οποίος ήταν επικεφαλής της Επιτροπής Θέσεων του Συνεδρίου. Η ίδρυση του ΣΥΡΙΖΑ, ως ενιαίου κόμματος της ελληνικής δημοκρατικής και ριζοσπαστικής Αριστεράς, θα επιδράσει προφανώς και στη λειτουργία του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς, το οποίο είναι υποχρεωμένο να διευρύνει εκείνες τις δραστηριότητές του (θεωρητικές συζητήσεις, πολιτικές αναλύσεις, συμβολή σε προγραμματικές επεξεργασίες, πολιτική εκπαίδευση κλπ.) που δυνητικά θα είναι χρήσιμες στον πολιτικό φορέα με τον οποίο συνδέεται, διατηρώντας πάντα την αυτονομία στη λειτουργία και τις επιλογές του. Στο πλαίσιο αυτό, η συμβολή του ευρωπαϊκού δικτύου transform! αναμένεται να είναι εξαιρετικά σημαντική, τόσο λόγω των προγραμμάτων του που βρίσκονται σε εξέλιξη όσο και των διεθνών διασυνδέσεών του με διανοούμενους και επιστήμονες, αλλά και με κόμματα, κινήματα και συνδικάτα από την Ευρώπη και όλο τον κόσμο. Να σημειώσουμε εδώ ότι φέτος η Συνέλευση των Μελών του

transform! θα γίνει στην Αθήνα, στις 18-19 Σεπτεμβρίου.

Κατά τα άλλα, το διάστημα που πέρασε έδειξε, για μια ακόμα φορά, ότι το ΙΝΠ πάει καλά και «μέσα» και «έξω». Θα το διαπιστώσετε αν διαβάσετε τα κείμενα της *Δώρας Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη* και του *Σταύρου Παναγιωτίδη* για δύο εξαιρετικά επιτυχημένες, τόσο από πλευράς ποιότητας όσο και σε σχέση με τον εντυπωσιακά μεγάλο αριθμό όσων τις παρακολούθησαν, εκδηλώσεων που έγιναν στη Θεσσαλονίκη. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε στις 5 Ιουνίου (παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος) σε συνεργασία με τον ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ, είχε τίτλο «Το νερό δεν είναι εμπόρευμα: Δημοψήφισμα για τη σωτηρία του» και ομιλητές τον *Γιώργο Αρχοντόπουλο*, πρόεδρο του σωματίου εργαζομένων της ΕΥΑΘ, και τον *Τομάζο Φατόρι*, ιδρυτικό μέλος του Ιταλικού Φόρουμ για τα Κινήματα Νερού και διευθυντή του transform! Italia. Στη δεύτερη, με τίτλο «Για την κρίση», μίλησαν ο *Γιάννης Βαρουφάκης*, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Τέξας και ο *Τζέιμς Κένεθ Γκάλμπρειθ*, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Τέξας. Και τις δύο εκδηλώσεις χαιρέτησε ο *Αλέξης Τσίπρας*.

Εναλλάσσοντας την ενημέρωση μεταξύ των δραστηριοτήτων μας «μέσα» και «έξω», να αναφέρουμε τη συμβολή μας στην πραγματοποίηση της Εναλλα-

κτικώς Συνόδου (Alter Summit) στην Αθήνα, για την οποία γράφει ο *Στέλιος Φωτεινόπουλος*, ο οποίος είχε κεντρική οργανωτική ευθύνη στο πλαίσιο της ελληνικής αλλά και της διεθνούς επιτροπής. Σε επόμενο τεύχος θα αναφερθούμε διεξοδικά στην αποτίμηση αυτού του μεγάλου πανευρωπαϊκού γεγονότος που έγινε στο ΟΑΚΑ, στο οποίο συμμετείχαν επίσης (στην κεντρική εκδήλωση και τις θεματικές συνελεύσεις) τα μέλη του Δ.Σ. του ΙΝΠ *Γιώργος Δαρεμάς, Νατάσα Θεοδωρακοπούλου, Γαβριήλ Σακελλαρίδης, Έλενα Παπαδοπούλου, Μαρίκα Φραγκάκη και Χάρης Γολέμης*. Ως συνήθως σε τέτοια γεγονότα, όλα τα μέλη της εκδοτικής ομάδας έκαναν τη βάρδια τους στον ειδικό χώρο του ΙΝΠ, με το τραπεζάκι στο οποίο υπήρχαν οι παλιότερες και νέες εκδόσεις του. Το ίδιο επανελήφθη κατά τη διάρκεια του αντιρατσιστικού φεστιβάλ που έγινε στις 28-30 Ιουνίου στον ίδιο χώρο.

Ως προς τη συμμετοχή μελών και συνεργατών του ΙΝΠ στο εξωτερικό, σας επισημαίνουμε τα κείμενα της *Δώρας Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη* για την εκδήλωση της ομάδας GUE/NGL στο Ευρωκοινοβούλιο με θέμα την ιδιωτικοποίηση των δημοσίων αγαθών (26 Ιουνίου), του *Σωτήρη Κοσκολέτου* για το διεθνές συνέδριο Eurodad-Glorolis 2013 με θέμα «Χρέος, χρηματοπιστωτικό σύστημα και οικονομική κρίση: επιπτώσεις και λύσεις» (Πράγα, 3-6 Ιουνίου)

και του *Άγγελου Διαμαντάκη* για τη «Δικτυωμένη Εργασία» (Άμστερνταμ, 7-9 Μαΐου). Αφήσαμε για το τέλος τη συμμετοχή μας στο Θερινό Πανεπιστήμιο του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (Πόρτο, 3-7 Ιουλίου). Το ΙΝΠ εκπροσώπησαν εκεί ο *Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος* μαζί με τρία άλλα μέλη της εκδοτικής ομάδας του δελτίου μας, τον *Γιάννη Μπουρνού*, τη *Δώρα Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη* και την *Έλενα Παπαδοπούλου*. Να σημειώσουμε επίσης ότι το πρόγραμμα του Θερινού Πανεπιστημίου προετοίμασε επί μήνες επιτροπή από μέλη του transform! και του ΚΕΑ, στην οποία από πλευράς ΙΝΠ μετείχε ο *Σωτήρης Κοσκολέτος*.

Αυτά προς το παρόν. Καλό συνέδριο, καλό καλοκαίρι και τα ξαναλέμε τον Σεπτέμβριο.

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Σωτήρης Κοσκολέτος, Δώρα Κοτσακά - Καλαϊτζιδάκη, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Γιάννης Μπουρνούς, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

Ο συνδυασμός κινηματικής δράσης και κυβερνητικής προοπτικής δίνουν στο στίγμα του ΣΥΡΙΖΑ παγκόσμια εμβέλεια

*Αριστείδης Μπαλτάς,
πρόεδρος του Ινστιτούτου
Νίκος Πουланτζάς και
επικεφαλής της Επιτροπής
Θέσεων του Ιδρυτικού
Συνεδρίου του ΣΥΡΙΖΑ.*

Ήσουν από αυτούς που διέγνωσαν έγκαιρα το ενδεχόμενο η κρίση να αντιμετωπιστεί με ταξύ άλλων και με μια γενικευμένη σύρραξη στην οποία θα εμπλέκονται και χώρες της ΕΕ. Η εκτίμηση αυτή αποτυπώνεται στο Σχέδιο των Θέσεων και δικαιώνεται, δυστυχώς, από τη ρευστότητα σε διεθνές επίπεδο. Θεωρείς ότι η ευρωπαϊκή Αριστερά διαθέτει το εκτόπισμα και τη «σκέψη» για να εμποδίσει μια τέτοια εξέλιξη; Ποιος θα είναι ο ρόλος του ΣΥΡΙΖΑ σε αυτήν την υπόθεση;

Η διεθνής κατάσταση είναι πράγματι εξαιρετικά ρευστή και στη ρευστότητα αυτή έχει προστεθεί τελευταία αυτό που ονομάζουμε «ο λαϊκός παράγοντας», ο οποίος κάνει την εμφάνισή του με μορφές απολύτως μη αναμενόμενες. Σταχυολογώ: Στη γειτονιά μας, στην Τουρκία, η πλατεία Ταξίμ με τυχαία περίπου και «αμελητέα» αφορμή• η

Βραζιλία και η οιονεί εξέγερση σε ένα καθεστώς πολύ πιο φιλολαϊκό από άλλα• η συνέχεια των φοιτητικών κινητοποιήσεων στη Χιλή• οι τελευταίες εξελίξεις στην Αίγυπτο που στέλνουν πλήρως αντιφατικά μηνύματα για το πού πηγαίνει η κατάσταση• οι εξελίξεις στην Ισπανία στην Πορτογαλία και αλλού.

Ο κόσμος ολόκληρος βρίσκεται σε κατάσταση μεγάλης αναταραχής και οποιοδήποτε περίπου τυχαίο συμβάν μπορεί να προκαλέσει μείζονα γεγονότα, τα οποία η Αριστερά καλείται να αναμένει ακόμα και εκεί που δεν υπάρχουν ενδείξεις.

Ταυτοχρόνως, από τη μεριά των κυρίαρχων δυνάμεων νομίζω ότι όλοι βρίσκονται σε καθεστώς πλήρους αμηχανίας. Φοβούνται όχι μόνο τέτοιες εξεγέρσεις, αλλά και μετεξελίξεις της κρίσης, οι οποίες μπορούν να προκληθούν και αυτές από κάτι εντελώς τυχαίο. Η υπόθεση Σνόουντεν, για παράδειγμα, έγινε ξαφνικά θέμα των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, της Αμερικής και των χωρών της Λατινικής Αμερικής που οξύνει περαιτέρω την παγκόσμια κατάσταση, χωρίς να είναι εμφανές προς τα πού οδηγείται.

Η Αριστερά στην Ευρώπη, αλλά και παγκοσμίως, δεν μοιάζει να έχει ακόμη τις δυνάμεις να δώσει το δικό της στίγμα στην όλη υπόθεση, όσο και αν αυτές οι εξελίξεις ενισχύουν εμμέσως κάποιες φωνές της Αριστεράς.

Θα έλεγα ότι ένα από τα στοιχεία που έδωσαν στην Ελλάδα και στον ΣΥΡΙΖΑ ένα παγκόσμιο ενδιαφέρον είναι πως, υπερβάλλοντας έστω, πρόκειται για τη μόνη χώρα όπου ένα μέρος της Αριστεράς κατόρθωσε να συνενώσει μια διάσταση κινηματική (που έλκεται από το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα από την εποχή του Σιάτλ και της Γένοβας), με μια παράδοση πολιτικής Αριστεράς, που συνδέεται με όλες τις περιπέτειες της πολιτικής Αριστεράς του 20ου αιώνα, και να φτιάξει έτσι ένα πολιτικό υποκείμενο που διεκδικεί την κυβέρνηση βάσιμα, χωρίς να απεμπολεί τη ριζοσπαστική του καταγωγή. Αυτό είναι το καινούργιο στοιχείο, το οποίο προσφέρει ένα στίγμα με δυναμει παγκόσμια εμβέλεια.

Κεντρικός στόχος στο πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ είναι αυτός της παραγωγικής ανασυγκρότησης. Για μια πλευρά του κόμματος, οι εθνικοποιήσεις αναδεικνύονται σε βασικό εργαλείο της ανασυγκρότησης αυτής. Αρκεί αυτό; Και από την άλλη, συμμετρικά, μπορεί κανείς να στηρίξει το εγχείρημα σε ευρωπαϊκούς πόρους με δεδομένο τον αρνητικό συσχετισμό σε επίπεδο ΕΕ και άρα τη δυσκολία να εξασφαλιστεί εξωτερικός δανεισμός;

Θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κατ' αρχάς ότι οι εθνικοποιήσεις δεν είναι πανάκεια. Με τον τρόπο που έγιναν σε άλλες εποχές, μετατράπηκαν σε κρατικοποιήσεις (και μάλιστα με μια λειτουρ-

για πελατειακού κράτους), παρά σε εργαλεία για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Ως εκ τούτου, όταν λέμε στο πρόγραμμα εθνικοποιήσεις ή κοινωνικοποιήσεις, εννοούμε κάτι πολύ διαφορετικό. Εννοούμε εγχειρήματα με πολύ περισσότερα στοιχεία λαϊκής συνέργειας, με πιο σαφή σύνδεση με την οικονομία των αναγκών. Δεν υπάρχει στη λογική μας κάποιο επιχείρημα, βάσει του οποίου, αν εθνικοποιήσουμε όλους ή τους περισσότερους τομείς της οικονομίας, λύσαμε και το πρόβλημα. Αξίζει νομίζω στο πλαίσιο του προβληματισμού για την παραγωγική ανασυγκρότηση να δώσουμε μεγαλύτερο βάρος στην κοινωνική αλληλεγγύη, στα εγχειρήματα αυτοδιαχείρισης και σε όλες τις μορφές οικονομίας των αναγκών που αναπτύσσονται σε διάφορους χώρους, είτε ανά κλάδους είτε τοπικά. Θα πρέπει να δούμε τι έχει να μας δώσει η πείρα και οι πιέσεις τέτοιων εγχειρημάτων και γι' αυτό η πολιτική μας πρέπει να είναι σύνθετη και πολύπλευρη.

Εδώ αξίζει να σημειώσουμε ότι η κουβέντα έχει περιοριστεί αποκλειστικά στα οικονομικά μεγέθη –πόροι, δάνεια, χρέη, που θα βρούμε τα λεφτά κοκ. Έχει φύγει, έτσι, από το προσκήνιο κάτι που ακόμα και οι κλασικοί οικονομολόγοι αναγνωρίζουν ως οικονομική δύναμη: το φρόνημα. Ακόμα και σε μια πλήρως κατεστραμμένη χώρα η αίσθηση ότι κρατάμε τις τύχες μας στα δικά μας χέρια -και άρα ό,τι φτιά-

χνουμε, ό,τι παράγουμε με το μυαλό μας και τα χέρια μας έχει ανταποδοτικά αποτελέσματα για την κοινωνία- δεν είναι αμελητέος παράγοντας ούτε με *stricto sensu* οικονομικούς όρους.

Από εκεί και πέρα σε σχέση με την ΕΕ ο ΣΥΡΙΖΑ ρητά έχει διευκρινίσει ότι τάσσεται υπέρ της κατάργησης των μνημονίων και της διαπραγμάτευσης σε νέα βάση, και ταυτόχρονα ότι είναι έτοιμος να αναμετρηθεί και με τη χειρότερη έκβαση, αν σταματήσει κάθε ροή πόρων από την ΕΕ - με ό,τι κόστος έχει αυτό και για την ίδια την ΕΕ. Εμμένουμε σε αυτή τη θέση.

Την ίδια στιγμή, υπάρχουν εντυπωσιακά πολλές ομάδες που μελετούν όλες τις πτυχές του προβλήματος. Συγκεντρώνουν επιστήμονες και ανθρώπους που ξέρουν εκ των έσω την κατάσταση σε όλους τους τομείς και παράγουν προγραμματικές θέσεις οι οποίες είτε θάβονται πλήρως από τα ΜΜΕ είτε διαστρεβλώνονται συστηματικά. Με αυτή την έννοια, για να το πω προκλητικά, δανειζόμενος μια φράση του Γιάννη Δραγασάκη, είμαστε περισσότερο προετοιμασμένοι προγραμματικά από κάθε άλλη πολιτική δύναμη στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή.

Η Αριστερή Πλατφόρμα θέτει επιτακτικά το ζήτημα της προετοιμασίας του λαού για το ενδεχόμενο η Ελλάδα να υποχρεωθεί να εγκαταλείψει την ευρωζώνη αν μια κυβέρνη-

ση της Αριστεράς εμμένει στο πρόγραμμά της. Ο τρόπος που τίθεται όμως ορισμένες φορές μοιάζει να ανταποκρίνεται κατ'οπτρικά στη στρατηγική των κυρίαρχων: λύσεις ad hoc για κάθε χώρα ξεχωριστά. Ποιες οι προκείμενες μιας τέτοιας θέσης;

Υπάρχει όντως το ενδεχόμενο μια κυβέρνηση της Αριστεράς να υποστεί όλων των ειδών τους εκβιασμούς. Ωστόσο, η ψυχραίμη ανάλυση των συσχετισμών στην Ευρώπη λέει ότι τέτοιοι εκβιασμοί δεν είναι τόσο εύκολα υλοποιήσιμοι όσο παρουσιάζονται. Με αυτήν την έννοια όταν εμείς υποστηρίζουμε ότι δεν αποτελεί αίτημά μας η έξοδος της χώρας από την ΕΕ, δεν σημαίνει ότι δεν είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε και τέτοιου είδους πολιτικές πιέσεις εντός του υπάρχοντος πλαισίου. Δεν θα πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι το περίφημο Grexit θα μπορούσε να δημιουργήσει μια εκτίναξη της κρίσης πιθανόν πολύ μεγαλύτερη από εκείνη που προκάλεσε η πτώχευση της Lehman Brothers.

Έχουν βεβαίως δίκιο όσοι υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι και για τέτοια ενδεχόμενα σε όλα τα δυνατά επίπεδα –διπλωματικά, πολιτικά, οικονομικά. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι διακηρύσσουμε ότι θέλουμε να φύγουμε ή ότι οπωσδήποτε πρόκειται να συμβεί το α ή το β σενάριο. Διακρίνω λοιπόν σε μια τέτοια άποψη ένα είδος στατικότητας: μια ανάλυ-

ση των καταστάσεων που δεν λαμβάνει υπόψη τις ραγδαίες εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα.

Στο κείμενο των θέσεων γίνεται αναφορά στο ζήτημα των κοινωνικών συμμαχιών του ΣΥΡΙΖΑ. Οι συμμαχίες αυτές περιλαμβάνουν, εκτός από τη μισθωτή εργασία, και τα μεσαία στρώματα που συμπιέζονται. Δεδομένου ότι δεν μπορούμε να επιστρέψουμε στο κράτος της μεταπολίτευσης που στήριξε μια εύρωστη μεσαία τάξη, τι μπορεί να «υποσχεθεί» ο ΣΥΡΙΖΑ στα στρώματα αυτά; Πώς και πού μπορεί να τα εκπαιδεύσει στη λογική της οικονομίας των αναγκών;

Η λέξη υπόσχεση δεν μου αρέσει. Πρόκειται περισσότερο για πρόσκληση σε συμμετοχή σε έναν κοινό αγώνα, παρά για υποσχέσεις. Μεγάλα κομμάτια των μεσαίων στρωμάτων καταστρέφονται, κάποια άλλα συμπιέζονται στο έπακρο και, υπό αυτήν την έννοια, δημιουργείται μια αντικειμενική βάση συνεργασίας με τη μισθωτή εργασία υπό κάποιους όρους σαφείς και κοινά αποδεκτούς. Η μοίρα των στρωμάτων αυτών από την υφιστάμενη διαχείριση της κρίσης, όπως αποδεικνύεται καθημερινά, είναι η πλήρης προλεταριοποίησή τους. Εμείς θέλουμε να βάλουμε ένα τέλος σε αυτό. Δεν έχει καμία λογική να περιμένουμε την πλήρη εξαθλίωση όλης της κοινωνίας ώστε όλο το προλεταριάτο ενωμένο να κάνει τη φοβερή εξέγερση. Και νομίζω πως αυτό ήδη είναι κατανοητό - αλλιώς δεν μπορούν

να εξηγηθούν ούτε τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές ούτε η διατήρησή τους μέχρι σήμερα.

Από εκεί και πέρα υπάρχει μια ολόκληρη ιδεολογική και αξιακή συζήτηση γύρω από την κυβέρνηση της Αριστεράς και τις προοπτικές που ανοίγει. Η κυβέρνηση της Αριστεράς είναι μια υπόθεση που αφορά την κοινωνία ολόκληρη πλην των καπιταλιστών και των μονοπωλίων. Για να θυμίσω και μια φράση του Κομμουνιστικού Μανιφέστου, το προλεταριάτο δεν θα απελευθερωθεί αν δεν απελευθερώσει την κοινωνία ολόκληρη. Αυτή η απελευθέρωση δεν είναι μόνο οικονομική. Έχει στοιχεία αξιοπρέπειας, περηφάνιας, αίσθησης συμμετοχής σε μια κοινή προσπάθεια, συναδελφικών για να μην πω συντροφικών σχέσεων. Σε μια τέτοια προοπτική, η μικροαστική αντίληψη του συμφέροντος μπορεί να σπάσει μέσα από την αίσθηση της συμμετοχής σε αυτή την ευρύτερη προσπάθεια. Άλλωστε σήμερα, και με υλικούς όρους, πλέον δεν φαίνεται να έχει να χάσει κανείς τίποτα.

Έχει επισημανθεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορεί να συνεχίσει ως ένα άθροισμα κομμάτων, οργανώσεων και στρατηγικών, με αυτονομίες και παραμερισμό των συλλογικών αποφάσεων. Πώς επιχειρεί να το αντιμετωπίσει αυτό το καταστατικό;

Κατά τη γνώμη μου οι τάσεις ήταν ευτύχημα και πολύ ευφυής κίνηση όταν συγκροτήθηκε

ο Συνασπισμός. Θα ήταν αδύνατον να λειτουργήσει ο Συνασπισμός ως ενιαίο κόμμα αν δεν είχε θεσμοθετημένες τάσεις με απλή αναλογική, διαπήδηση κτλ. Αυτού του είδους το καταστατικό τότε ήταν συνθήκη σωτηρίας του Συνασπισμού ως ενιαίου φορέα.

Η πορεία αυτή έδειξε –και είναι ενδιαφέρον– ότι οι πλειοψηφίες αλλάζουν, ότι οι άνθρωποι αλλάζουν άποψη κ.ο.κ. Η συμμαχία που έφτιαξε το ΣΥΡΙΖΑ κράτησε στοιχεία αυτής της λειτουργίας του Συνασπισμού και με ιδιαίτερη δημοκρατική ευαισθησία διατήρησε το δικαίωμα βέτο των συνιστωσών – ακόμη και αν ήταν πολύ μικρές, ακόμη και αν προέκυπταν από διασπάσεις ιδρυτικών συνιστωσών κ.ο.κ. Αυτή η πορεία αξίζει την προσοχή μας.

Όμως, ήδη από τις προηγούμενες εκλογές, αυτή η λειτουργία άρχισε να δείχνει τα όρια της. Έχει αλλάξει η κατάσταση σε επίπεδο πνευμάτων, ζυμώσεων, αλληλοκατανόησης και όλο αυτό φτιάχνει ένα αίτημα συγκρότησης ενός πλουραλιστικού ενιαίου κόμματος. Δίνεται ακόμη, δυστυχώς, υπερβολική έμφαση στο πώς εκλέγονται οι άνθρωποι στα όργανα, άρα το θέμα των λιστών. Η λίστα προϋποθέτει ότι ψηφίζω ανεξαρτήτως από το αν εκτιμώ όλους όσοι συμμετέχουν σε αυτήν, ακόμη και αν αυτό μου απαγορεύει να ψηφίσω άλλους που εκτιμώ από άλλη λίστα παρά σε ελάχιστο αριθμό. Όλα αυτά τα προβλήματα κατά τη γνώμη μου λύνονται αν πούμε

ότι δεν υπάρχουν κόμματα μέσα στο κόμμα, ότι δεν υπάρχει διυνατότητα διπλής ένταξης και ότι, από εκεί και πέρα, οι πολιτικές θέσεις κάλλιστα μπορούν να εκφράζονται ως τάσεις μέσα στο κόμμα, όχι όμως κατ' ανάγκην ως παγιωμένες τάσεις.

Να λάβουμε λοιπόν υπόψη και τα αρνητικά και να κρατήσουμε τις τάσεις ως ρεύματα ιδεών και όχι ως μηχανισμούς. Να κρατήσουμε ένα ενιαίο ψηφοδέλτιο που να δείχνει ότι το κόμμα είναι ενιαίο. Να έχουμε καταγραφή της ιδεολογικής καταγωγής κάποιου, αν το θέλει, και να μπορεί ο κόσμος να ψηφίζει ό,τι θέλει γιατί επιπλέον το κόμμα διευρύνθηκε και πια θα πρέπει να συμπεριλάβουμε στους σχεδιασμούς μας και όλους αυτούς που δεν προέρχονται από κάποια από τις συνιστώσες.

Σε κάποιες περιπτώσεις η προσέλευση στον προσυνοδικό διάλογο δεν ήταν αυτή που θα αντιστοιχούσε στη συγκυρία. Που το αποδίδετε; Η καταστατική πρόβλεψη για τη θεσμική αναγνώριση της ιδιότητας του ανένταχτου υποστηρικτή εκτιμάτε ότι μπορεί να αντιμετωπίσει φαινόμενα οργανωτικής πλαδαρότητας;

Από την εμπειρία όλων μας, το κομματικό φαινόμενο συνολικά φαίνεται πως δεν προσελκύει πλέον με μαζικούς όρους τον κόσμο. Άρα υπάρχει μια καχυποψία γύρω από το τι σημαίνει γράφομαι σε ένα κόμμα, αναλαμβάνω τις ευθύνες και τις

υποχρεώσεις που αναλογούν κ.τλ. Αυτή είναι η μία διάσταση του ζητήματος. Η άλλη έχει να κάνει με τον ΣΥΡΙΖΑ συγκεκριμένα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ φέρει μια ιστορικότητα, έχει καταβολές. Οι καταβολές αυτές από τη μια έχουν σχέση με τα κινήματα όπως το αντιπαγκοσμιοποιητικό – θυμίζω ότι έφερε σε επαφή οργανώσεις, κόμματα, μερικότητες, μονοθεματικές ομάδες ενόψει κάποιων συγκεκριμένων στόχων. Από την άλλη έχουν σχέση με την πολιτική ιστορία της Αριστεράς. Αυτό φτιάχνει μια συνθήκη που κάνει τον ΣΥΡΙΖΑ εξ ορισμού και λίγο κίνημα, τον κάνει μια εστία πρωτοβουλιών σε τοπικό, κλαδικό ή όποιο άλλο επίπεδο που επιτρέπει σε έναν κόσμο να συμμετέχει σε αυτές τις πρωτοβουλίες χωρίς να παίρνει υποχρεωτικά κάρτα μέλους. Αυτό δεν συνιστά μια κατηγορία φίλων του ΣΥΡΙΖΑ κατά το αλήστου μνήμης σύνθημα «είσαι φίλος, γίνε μέλος». Φτιάχνει όμως μια δυνατότητα ζύμωσης και μια δυνατότητα να διακλαδιστεί ο ΣΥΡΙΖΑ στον κοινωνικό ιστό με διαφορετικούς όρους από ό,τι τα κλασικού τύπου κόμματα, αριστερά ή μη. Αυτή νομίζω είναι η βασική ιδέα.

Από εκεί και πέρα, πράγματι υπήρχαν περιπτώσεις που η προσέλευση ήταν μικρότερη από όσο θα θέλαμε. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν ήταν αμελητέα. Ήρθε κόσμος, και μάλιστα κόσμος που δεν είναι ενταγμένος από παλιά στην Αριστερά, κόσμος που δεν

κουβαλάει όλες τις «αμαρτίες» της Αριστεράς. Αυτός ο κόσμος θέλει να ζυμωθεί, να κουβεντιάσει, να καταλάβει. Αυτό που τον ενδιαφέρει δεν είναι τόσο τι λέει κάποιος που προέρχεται από την τροτσκιστική παράδοση ή από εκείνην της ανανεωτικής Αριστεράς. Εκείνο που θέλει είναι να καταλάβει το σήμερα με τους όρους της Αριστεράς. Να καταλάβει τις αξίες της, τα προτάγματά της κοκ. Αυτή η συνθήκη φτιάχνει μια ανάγκη να είναι ο ΣΥΡΙΖΑ πιο ανοικτός από ό,τι τα κόμματα που έχουμε συνηθίσει. Και σε αυτή την προοπτική το ιδρυτικό συνέδριο προφανώς δεν είναι το τελικό.

Είναι πλέον σαφές πως αν το 27% των προηγούμενων εκλογών ήταν σε κάποιο βαθμό και προϊόν κοινωνικής διαμαρτυρίας σήμερα, ένα χρόνο μετά, ο ΣΥΡΙΖΑ καλείται να μετουσιώσει τη διαμαρτυρία αυτή σε συγκεκριμένες πολιτικές προκείμενες. Πώς θα συνοψίζατε αυτές τις πολιτικές και προγραμματικές καταφάσεις με τις οποίες θα πρέπει να βγούμε από το συνέδριο;

Θα έλεγα ότι το μεγάλο στοιχείο για εμάς είναι να σπάσει η καχυποψία του κόσμου απέναντί μας –ότι δεν μπορούμε να τα καταφέρουμε, ότι δεν είμαστε προγραμματικά επαρκείς– και να δείξουμε ότι υπάρχει ελπίδα. Όμως η υλοποίηση της ελπίδας δεν είναι δουλειά μόνο ενός κόμματος ή μιας κυβέρνησης: είναι δουλειά ολόκληρης της κοινωνίας. Σε σχέση με αυτό,

η κουβέντα που κάνουμε στη διακήρυξη των θέσεων για το σοσιαλισμό είναι σημαντική καθεαυτή, γιατί αυτό το ερώτημα δεν συζητιέται πουθενά στον κόσμο. Τολμούμε να το ανοίξουμε -και εδώ το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο- προσπαθώντας να πούμε ότι μια κυβέρνηση της Αριστεράς έχει αυτό το δρόμο μπροστά της και αυτός ο δρόμος δεν χωρίζεται σε χρονικά στάδια –στάδιο πρώτο να σταματήσουμε την καταστροφή, στάδιο δεύτερο να κάνουμε ένα άλμα μπροστά κτλ-, αλλά αρχίζει από σήμερα, πριν από την κυβέρνηση της Αριστεράς, ότι η ελπίδα που εμπεριέχει η έννοια σοσιαλιστική κοινωνία φτιάχνει η ίδια παραγωγικότητα, φτιάχνει εικόνα και δεσμό αλληλεγγύης, φτιάχνει την αίσθηση αξιοπρέπειας του λαού μας. Γι' αυτό θα πρέπει να επεξεργαστούμε τη συνάφεια ανάμεσα στα διάφορα αιτήματα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή και που καλούμαστε να αποφασίσουμε ποια θα υλοποιήσουμε ως κυβέρνηση της Αριστεράς με αυτό το δρόμο. Αυτό θέλει πολλή δουλειά. Όμως, αν δει κανείς την αισιοδοξία που φτιάχνεται σε κάποιες από τις δομές αλληλεγγύης, την ανιδιοτέλεια και την αίσθηση προσφοράς εύκολα καταλαβαίνει ότι η διάδοση αυτών των μορφών αυτοοργάνωσης μπορεί να φτιάξει πραγματικά ένα πολιτικό ρεύμα ελπίδας.

Την συνέντευξη πήραν η Βαγγία Λυσικάτου και ο Δημοσθένης Παπαδάτος - Αναγνωστόπουλος.

Το νερό δεν είναι εμπόρευμα: Δημοψήφισμα για τη σωτηρία του

Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ

Τετάρτη 5 Ιουνίου 2013,
Παγκόσμια Ημέρα
Περιβάλλοντος

Θέατρο Κήπου,
Θεσσαλονίκη

Στις 5 Ιουνίου, Παγκόσμια μέρα περιβάλλοντος, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και ο ΣΥΡΙΖΑ συνδιοργάνωσαν στο Θέατρο Κήπου της Θεσσαλονίκης εκδήλωση με θέμα «Το νερό δεν είναι εμπόρευμα: Δημοψήφισμα για τη σωτηρία του». Κεντρικοί ομιλητές της εκδήλωσης ήταν ο *Γιώργος Αρχοντόπουλος*, πρόεδρος του σωματίου εργαζομένων της ΕΥΑΘ, και ο *Τομάζο Φατόρι*, ιδρυτικό μέλος της καμπάνιας που οδήγησε στο δημοψήφισμα για τον δημόσιο χαρακτήρα του νερού στην Ιταλία. Την εκδήλωση χαιρέτησε ο *Αλέξης Τσίπρας*, πρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ.

Το νεοφιλελεύθερο πείραμα ιδιωτικοποίησης των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης στην Ελλάδα ξεκινά με την ολοκλήρωση της πώλησης της ΕΥΑΘ τον Οκτώβριο. Την ίδια στιγμή στη Θεσσαλονίκη αναπτύσσεται ένα ζωντανό κίνημα με στόχο την αποτροπή της ιδιωτικοποίησης. Οι

εργαζόμενοι στην εταιρεία, πρωτοβουλίες πολιτών, δημοτικές κινήσεις και κόμματα της Αριστεράς και του οικολογικού χώρου συντονίζουν τις προσπάθειές τους με στόχο την προστασία του νερού ως θεμελιώδους κοινωνικού αγαθού που πρέπει να βρίσκεται υπό δημόσιο έλεγχο. Ήδη το δημοτικό συμβούλιο της πόλης έχει ταχθεί υπέρ της διενέργειας δημοψηφίσματος. Στην Ιταλία, το 2011, μια παρόμοια πρωτοβουλία πολιτών και οργανώσεων κατάφερε συλλέγοντας υπογραφές να οδηγήσει τη χώρα σε δημοψήφισμα για τη συνταγματική κατοχύρωση του δημόσιου χαρακτήρα του νερού και των δικτύων του, βάζοντας φρένο στα σχέδια της κυβέρνησης Μπερλουσκόνι για ιδιωτικοποιήσεις (η πρόταση των κινημάτων απέσπασε το 95%).

Από την πλευρά του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς έμφαση δόθηκε στο ότι έχει πλέον καταστεί σαφές ότι η διαχείριση των κοινών αγαθών προς όφελος της κοινωνίας συνδέεται άμεσα με την ποιότητα της δημοκρατίας. Η ικανότητα ανάκτησης της έννοιας του «κοινού» και η οικοδόμηση μορφών συμμετοχικής διαχείρισης των κοινών πόρων δημιουργεί κοινωνικούς δεσμούς και αναδιαμορφώνει το περιεχόμενο της ιδιότητας του πολίτη. Στόχος του Ινστιτούτου είναι η δημιουργία χρήσιμων εργαλείων για συλλογικότητες που επιδιώκουν την υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα του νερού, αλλά και των κοινών

αγαθών γενικότερα.

Ο *Τ. Φατόρι* πέρα από την ιταλική περίπτωση παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στον τομέα της ιδιωτικοποίησης του νερού σε όλον τον κόσμο, καθώς και τους αγώνες για την υπεράσπιση των κοινών αγαθών. Η εισήγησή του εστίασε σε αυτά τα ζητήματα, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο το Φόρουμ των Κινημάτων για το Νερό, στο οποίο μετέχει, κατάφερε να καταστήσει το δημοψήφισμα νικηφόρο. Ειδική αναφορά έκανε στο ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που πιέζουν χώρες όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία να ξεπουλήσουν το νερό και τα κοινά αγαθά γενικότερα προκειμένου να λάβουν την οικονομική βοήθεια από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό σταθερότητας.

Ο *Γ. Αρχοντόπουλος* έκανε λόγο για μια κερδοφόρα επιχείρηση που την ξεπουλούν και παρέθεσε τα σχετικά οικονομικά στοιχεία. Αναφέρθηκε στον αγώνα που κάνει το σωματίο των εργαζομένων της ΕΥΑΘ και στη μεγάλη συμπαράσταση που βρίσκει από την τοπική κοινωνία. «Οι ξένοι που θα έρθουν πρέπει να ξέρουν τι τους περιμένει, το έχουν ζήσει. Τους έχουν διώξει από πολλές χώρες, θα πρέπει να γνωρίζουν ότι ερχόμενοι εδώ θα αντιμετωπίσουν μία κοινωνία στα χαρακώματα κατά της ιδιωτικοποίησης» πρόσθεσε.

Ο *Α. Τσίπρας* υποστήριξε ότι η ιδιωτικοποίηση του νερού είναι

το πρώτο τεστ στην υλοποίηση του δόγματος του σοκ, «διότι αν μια κοινωνία αποδεχθεί την ιδιωτικοποίηση ενός δημόσιου αγαθού όπως το νερό, τότε είναι έτοιμη να αποδεχθεί οτιδήποτε». Χαρακτήρισε έγκλημα την ιδιωτικοποίηση του νερού και κάλεσε την κυβέρνηση να υιοθετήσει την πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους Θεσσαλονικείς να αποφανθούν δημοκρατικά αν είναι υπέρ ή κατά της ιδιωτικοποίησης.

Η συμμετοχή στην εκδήλωση ήταν μαζική και η διαδικασία πολύωρη. Στο κλείσιμο της εκδήλωσης αποτέλεσε κοινή δέσμευση η προσπάθεια για συντονισμό των κινημάτων υπεράσπισης του δημόσιου χαρακτήρα του νερού τόσο σε ελληνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Δ.Κ.-Κ.

Πανευρωπαϊκή μάχη ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της ύδρευσης

Βρυξέλλες, 26 Ιουνίου 2013

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς συμμετείχε σε εκδήλωση που διοργάνωσε η ευρωομάδα της Αριστεράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (GUE/NLG), ενημερώνοντας για την επιδίωξη της κυβέρνησης να ιδιωτικοποιήσει το νερό στην Ελλάδα, αλλά και για την κοινωνική και κινηματική αντίδραση που αυτή η προοπτική προκαλεί. Την εκδήλωση πλαισίωσαν με τη συμμετοχή τους ευρωβουλευτές της ευρωομάδας (*Γκάμπι Τσίμερ*, πρόεδρος GUE/NLG – *Τόμας Χάντελ*, Die Linke / Γερμανία – *Μαρί-Κριστίν Βερζιά*, Μέτωπο της Αριστεράς / Γαλλία, *Μαρτίνα Αντερσον*, Σιν Φέιν / Ιρλανδία) και περιελάμβανε δύο πάνελ. Στο πρώτο, με θέμα «Κοινά Αγαθά», συμμετείχε ο πρέσβης της Βολιβίας στο Βέλγιο *Ρενέ Φερνάντεζ Ρεβόλο*, ο οποίος αναφέρθηκε εκτενώς στην οπτική της Λατινικής Αμερικής αναφορικά με την ιδιωτικοποίηση των κοινών αγαθών. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην έννοια του ευ ζην στην οποία εντάσσεται, σύμφωνα με τον ίδιο, η σχέση του ανθρώπου με τα δημόσια αγαθά. Εξήγησε ότι πρόκειται για μια βαθιά διαφορετική πολιτισμική αντίληψη που συναντάται στο Νότο, ενώ στο Βορρά γίνεται δύσκολα κατανοητή. Έχει τις ρίζες της στις τοπικές αγρο-

τικές κοινότητες και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αρμονία με τη μητέρα γη. Συνιστά μια κοσμοθεωρία που αξιοποιεί την αρχέγονη συλλογική μνήμη και είναι την ίδια στιγμή αρχαία και σύγχρονη. Οι παραπάνω αρχές ενέπνευσαν το σχέδιο Patca Mama (Μητέρα Γη) το οποίο κατέστη νόμος του κράτους και ρυθμίζει τις σχέσεις των ανθρώπων με τη γη και τα κοινά αγαθά. Κατά τον *Ρ. Φ. Ρεβόλο* πρόκειται για μία ριζικά διαφορετική επιστημονική προσέγγιση και νοοτροπία που έχει μεταξύ άλλων στόχο και την από-αποικιοποίηση του τρόπου διακυβέρνησης και βασίζεται στη θεμελιώδη πεποίθηση ότι ο δυτικός τρόπος σκέψης δεν βοηθά στο να ζήσει ο άνθρωπος σε αρμονία με τη μητέρα γη.

Ο *Χάραλντ Βολφ*, μέλος του τοπικού κοινοβουλίου του Βερολίνου και πρώην δήμαρχος της πόλης, μετέφερε την εμπειρία του από την επαναφορά του νερού σε δημοτικό έλεγχο. Επεσήμανε ότι μετά την πτώση του τείχους κυριάρχησε η άποψη ότι η πόλη θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τα οικονομικά της προβλήματα μέσω της ιδιωτικοποίησης των κοινών αγαθών, πράγμα που δεν συνέβη. Χιλιάδες θέσεις εργασίας χάθηκαν, ενώ οι ιδιωτικές εταιρείες (κυρίως στον τομέα της ενέργειας και του νερού) κέρδισαν δισεκατομμύρια χωρίς να επανεπενδύσουν στις υποδομές και τα σχετικά δίκτυα. Το 1999 ο δήμος αναγκάστηκε να περιορίσει τα σχέδιά του σε μερική ιδιωτικοποίηση στον το-

μέα του νερού εξαιτίας της μαζικής αντίδρασης των πολιτών. Για τον ίδιο λόγο υποχρεώθηκε να περιλάβει στο συμβόλαιο ρήτρα παγώματος των τιμολογίων για μία πενταετία. Μετά το πέρας της τελευταίας, οι τιμές ξέφυγαν από κάθε έλεγχο. Όταν ξεκίνησαν προσφυγές εναντίον της εταιρείας Veolia στο Συνταγματικό Δικαστήριο προστέθηκε στο συμβόλαιο η ρήτρα ότι στην περίπτωση που αυτό γνωμοδοτήσει κατά της εταιρείας, η τελευταία θα πρέπει να αποζημιωθεί από το δήμο. Με αυτόν τον τρόπο το κρατίδιο του Βερολίνου βρέθηκε σε θέση ομηρίας. Το 2006, μετά την οριστική καταδίκη της εταιρείας για κατάχρηση της μονοπωλιακής της θέσης στην αγορά και το τοπικό δημοψήφισμα που συνηγόρησε πανηγυρικά υπέρ της επαναφοράς της ύδρευσης σε δημόσιο έλεγχο, αποφασίστηκε η επαναγορά από το δήμο των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης σε ποσοστό 100%. Το κόστος βέβαια ήταν τεράστιο, όπως σε όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις που η κοινότητα αποφάσισε να σπάσει το συμβόλαιο με τον ιδιώτη. Ο *X. Βολφ* τόνισε ότι αυτό αποτελεί έναν επιπλέον λόγο που πρέπει να σταματάμε κάθε προσπάθεια ιδιωτικοποίησης των κοινών αγαθών: η επαναφορά τους σε δημόσιο έλεγχο είναι ακριβή υπόθεση. Σήμερα στο Βερολίνο είναι ισχυρή η πολιτική βούληση για δημόσιο έλεγχο στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του κρατιδίου, καθώς και για ρητή δέσμευση

σχετικά με τον περιορισμό των ιδιωτικοποιήσεων στο τοπικό Σύνταγμα.

Ο *Ντ. Ντιμόν*, εργαζόμενος και συνδικαλιστής στην εταιρεία ύδρευσης του Δήμου του Παρισιού που επαναδημοτικοποιήθηκε το 2009, σημείωσε ότι από τη δεκαετία του '70 είχε ξεκινήσει η πορεία επιθετικών ιδιωτικοποιήσεων των κοινών αγαθών. Ακόμα και σε δήμους που την πλειοψηφία είχε η ευρύτερη αριστερά, οι ιδιωτικοποιήσεις επιλέγονταν ως προσοδοφόρα λύση. Μία εικοσαετία μετά οι συνέπειες αυτών των επιλογών είχαν γίνει αισθητές. Πλήθος ενώσεων πολιτών άρχισαν να ζητούν την επιστροφή των εν λόγω υπηρεσιών σε δημόσιο έλεγχο. Επισήμανε ότι παρά την έντονη ανησυχία για τη ζημιά που προκαλούν στη δημόσια υγεία τα χημικά που χρησιμοποιούνται, αλλά και η κακή ποιότητα που συχνά συνοδεύει την ιδιωτικοποίηση των εταιρειών ύδρευσης, οι εταιρείες δεν ελέγχεται. Πρόκειται για μία από τις περιπτώσεις όπου ο ελεγχόμενος καθίσταται ελεγκτής του εαυτού του. Άλλωστε, όσο λιγότερο καθαρό είναι το νερό τόσο ακριβότερες τεχνολογικές λύσεις χρειάζονται για τον καθαρισμό του, άρα τόσο μεγαλύτερο είναι και το κέρδος για τον ιδιώτη.

Ο *Τ. Φατόρι*, από την ιταλική πρωτοβουλία για τη συνταγματική κατοχύρωση του δημόσιου χαρακτήρα του νερού που οδήγησε σε νικηφόρο δημοψή-

φισμα, σημείωσε ότι το ιταλικό κίνημα για το νερό παρά τη νίκη που σημείωσε πρέπει να επαγρυπνεί προκειμένου να κατορθώσει να εφαρμοστεί η απόφαση του δημοψηφίσματος αλλά και η γνωμοδότηση των ανώτατων δικαστηρίων που συνηγορεί στην ίδια κατεύθυνση. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην πολιτική σημασία των τοπικών δημοψηφισμάτων και στη νικηφόρα προοπτική που δημιουργεί ο κοινός αγώνας των κινημάτων, των καταναλωτών, των σωματείων, των εργαζομένων και των κοινωνικών οργανώσεων.

Η *Γκ. Ζαντζανάνι*, εκπροσωπώντας το Food and Water Europe, υποστήριξε ότι θα πρέπει να καθιστούμε σαφές όταν τοποθετούμαστε δημόσια ότι η προσπάθεια κατοχύρωσης του δημόσιου χαρακτήρα των κοινών αγαθών δεν προκύπτει ως μέρος μιας ιδεολογικής κατασκευής. Όλα τα εμπειρικά δεδομένα αποδεικνύουν ότι η ιδιωτικοποίησή τους δεν λειτουργεί! Ο ιδεολογικός δογματισμός αποτελεί χαρακτηριστικό της άλλης πλευράς, η οποία συνεχίζει με κάθε τρόπο να προωθή τις ιδιωτικοποιήσεις ενάντια σε κάθε ορθολογικό δεδομένο. Είναι προφανές ότι υπάρχει πρόβλημα με την ευρωπαϊκή πολιτική στον συγκεκριμένο τομέα. Όταν οι δήμοι καθιστούν σαφές με τις επιλογές τους ότι επιλέγουν την επαναδημοτικοποίηση, δεν είναι δυνατόν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιλέγει την αντίθετη κατεύθυνση. Ποιον

εκπροσωπούν και για ποιον εργάζονται; Την ίδια στιγμή πρέπει να επανεξετάσουμε το κεφάλαιο των συμπράξεων δημόσιου - ιδιωτικού τομέα. Η επιμονή στην προώθηση αυτού του μοντέλου στηρίζεται σε μία και μόνο έκθεση του 2002, όπου αναφέρεται ότι το σχήμα είναι ικανοποιητικό, ενώ οι εκθέσεις που τεκμηριώνουν ότι δεν λειτουργεί συσσωρεύονται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη.

Κοινή διαπίστωση στο κλείσιμο της εκδήλωσης αποτέλεσε η ανάγκη για επαγρύπνηση στον συγκεκριμένο τομέα. Είναι αναμενόμενο ότι αγνοώντας τις όποιες διακηρύξεις σε πολιτικό επίπεδο, οι εταιρείες θα συνεχίσουν να λειτουργούν επιθετικά αναζητώντας πτωχευμένες κοινότητες διατεθειμένες να τις υποδεχτούν ως σωτήρες. Η μέχρι σήμερα εμπειρία αποδεικνύει ότι το να οργανώνουμε την κοινωνική αντίσταση στο ενδεχόμενο ιδιωτικοποίησης των κοινών αγαθών έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ενδιαφέροντος για τη σχετική επένδυση από την πλευρά του ιδιώτη.

Από την πλευρά του Ινστιτούτου Νίκος Πουланτζάς, έμφαση δόθηκε στην κυβερνητική επιδίωξη ιδιωτικοποίησης του νερού στην Ελλάδα και στις κοινωνικές αντιστάσεις που αυτή δημιουργεί. Αφού περιγράφηκε το απόλυτα επιζήμιο για το ελληνικό κράτος θεσμικό και νομικό πλαίσιο πώλησης των εταιρειών ύδρευσης, καθώς και τα κινήματα υπεράσπισης του δημόσιου χαρακτήρα του νερού, η εισήγηση

επικέντρωσε στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης, όπου ένα ισχυρό κίνημα δραστηριοποιείται στην πόλη, δικτυώνει, πληροφορεί, συντονίζει και ενεργοποιεί, κατοίκους, εργαζόμενους της ΕΥΑΘ, ΜΚΟ, ακόμα και θεσμικούς φορείς όπως το Πανεπιστήμιο και η Εκκλησία. Το διεθνές κίνημα για την υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα του νερού έχει αναγνωρίσει τη Θεσσαλονίκη ως τον επόμενο σταθμό του και σε αυτό τα πλαίσια εργαζόμαστε με σκοπό το συντονισμό των δράσεων μας τους προσεχείς μήνες.

Δ.Κ-Κ.

Πώς μπορούμε να βγούμε από την κρίση;

Θεσσαλονίκη, 12 Ιουνίου 2013

Την Τετάρτη, 12 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη εκδήλωση του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς, στο πλαίσιο του κύκλου συζητήσεων για την κρίση που διοργανώνει με τη συμμετοχή διακεκριμένων ομιλητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Η εκδήλωση, την οποία συντόνισε ο διευθυντής του ΙΝΠ *Χάρης Γολέμης*, φιλοξενήθηκε στο, κατάμεστο με χιλιάδες Θεσσαλονικείς, Βελίδειο Συνεδριακό Κέντρο. Χαιρέτησε ο Αλέξης Τσίπρας, πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ και μίλησαν ο *Γιάννης Βαρουφάκης*, καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Τέξας και ο *Τζέιμς Κένεθ Γκαλμπρέιθ*, καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Τέξας.

Ο επικεφαλής του ΣΥΡΙΖΑ αναφέρθηκε στην ανάγκη διαρκούς διαμόρφωσης, με επιστημονική και μεθοδολογική συγκρότηση, του σχεδίου εξόδου από την κρίση και αναδιανομής του πλούτου, στη βάση της ανάκαμψης της οικονομίας και κυρίως στο έδαφος της υπεράσπισης της δημοκρατίας. Καθώς η συζήτηση γινόταν μία μέρα μετά το κλείσιμο της ΕΡΤ, ο *Α. Τσίπρας* επισήμανε πως οι πολίτες έδειξαν ότι δεν συναινούν να συνε-

χίσει η χώρα να κυβερνάται με προεδρικά διατάγματα. Αναφερόμενος στη συνέχεια στην τελευταία έκθεση του ΔΝΤ, που αποδεχόταν πως το μνημονιακό πρόγραμμα κινούνταν σε λάθος κατεύθυνση, επισήμανε τη δικαίωση της θέσης του ΣΥΡΙΖΑ πως το μνημονιακό σχέδιο και το PSI θα αποδεικνύονταν καταστροφικά για τη χώρα, αλλά και το ότι η κυβέρνηση και οι εταίροι της στην ΕΕ έχουν εκτεθεί ανεπανόρθωτα. Έθεσε έτσι τρία ερωτήματα: Γιατί ακολουθήθηκε το συγκεκριμένο σχέδιο, αφού από όλα τα στοιχεία, όπως υποδεικνυαν από την αρχή των μνημονίων πολλοί οικονομολόγοι, μεταξύ των οποίων και οι ομιλητές της εκδήλωσης, προέκυπτε ότι δεν θα οδηγούσε στην ανάκαμψη της οικονομίας; Προφανώς, διότι οι πολιτικές σκοπιμότητες αφορούσαν την πειθάρχηση όλης της ευρωζώνης σε αντίστοιχες πολιτικές, τη διάλυση των κοινωνικών συμβολαίων και κατακτήσεων και τη διασφάλιση της νίκης της Μέρκελ στις επικείμενες γερμανικές εκλογές. Γιατί οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν διαπραγματεύτηκαν ούτε ελάχιστα πάνω στο πρόγραμμα; Ήταν ανίκανοι ή κάποιους τους είχαν στο χέρι; αναρωτήθηκε χαρακτηριστικά. Τέλος, πώς μπορεί να ανοικοδομηθεί μια οικονομία χωρίς παραγωγική βάση και μια κοινωνία στα πρόθυρα της ανθρωπιστικής κρίσης; Αυτό απαιτεί, κατά τον ΣΥΡΙΖΑ, μια «νέα απελευθέρωση για το λαό, μια μεγάλη δημοκρατική ριζοσπαστική πολιτική αλλαγή», η οποία βέβαια θα συναντήσει πολύ μεγάλες δυσκολίες. Η Ελ-

λάδα όμως έχει μπροστά της ένα βασικό δίλημμα: ή θα είναι κυρίαρχη και δημοκρατική ή θα είναι μια αποικία χρέους. Για την πρώτη επιλογή χρειάζεται μια κυβέρνηση της αριστεράς, που θα διαπραγματευτεί τη διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους του χρέους, την αναστολή πληρωμής των τόκων μέχρι να έρθει η ανάπτυξη στη χώρα αλλά και την υπεράσπιση των άλλων λαών της Ευρώπης.

Ο *Γ. Βαρουφάκης*, αναφερόμενος στην ισχυρή πεποίθηση που υπάρχει στο εξωτερικό για το υψηλό επίπεδο της διαφθοράς στην Ελλάδα και της ευθύνης του για την οικονομική κατάρρευση, είπε πως πράγματι η δημόσια διοίκηση και οι διάφορες πτυχές των κρατικών λειτουργιών στην Ελλάδα είναι διεφθαρμένες και εκμεταλλευτικές, δεν μπορεί όμως αυτό να αποτελεί βασικό εργαλείο ερμηνείας της κρίσης. Άλλωστε, η Ιρλανδία δεν έχει καμία σχέση με τη διαφθορά του ελληνικού αστικού κράτους, πλην όμως είναι εξίσου εγκλωβισμένη στην κρίση όπως η χώρα μας. Αν η Ελλάδα δεν είχε μπει στην ευρωζώνη, θα μπορούσε τώρα να ακολουθήσει την πολιτική της Ισλανδίας. Για τον ίδιο, αυτή η τοποθέτηση δεν ισοδυναμεί με κανέναν τρόπο με πρόταση εξόδου από το ευρώ, αφού κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει χωρίς μια καταστροφική οικονομική καθίζηση. Αναλύοντας συγκριτικά τη διαδικασία έκρηξης της κρίσης στην Ιρλανδία και την Ελλάδα διαπίστωσε πως ήταν όμοιες, με μοναδική διαφορά

πως στην Ελλάδα η οικονομική φούσκα δημιουργήθηκε σε μια οικονομία όπου το κράτος δανειζόταν για να τη στηρίξει, και έτσι πρώτα χρεοκόπησε το κράτος και μετά οι τράπεζες, ενώ στην Ιρλανδία οι τράπεζες ήταν αυτές που είχαν αναλάβει τον μεγάλο δανεισμό, οπότε χρεοκόπησαν πρώτες. Όμως, η αιτία και η δομή της κρίσης στις δύο χώρες είναι η ίδια. Και οι δύο χώρες αναγκάστηκαν να πάρουν νέα δάνεια με μνημονιακούς όρους, που μεταξύ άλλων οδήγησαν ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού (30% για την Ιρλανδία) στη μετανάστευση.

Η σκληρότητα του Μνημονίου, σύμφωνα με τον *Γ. Βαρουφάκη*, είναι και ένας μηχανισμός για να πειστούν οι Γερμανοί φορολογούμενοι να δώσουν δάνεια στην Ελλάδα την ίδια στιγμή που βλέπουν το επίπεδο των κοινωνικών παροχών στη δική τους χώρα να πέφτει. Παράλληλα όμως είναι και μια μέθοδος για να κρυφτεί ο πραγματικός στόχος, που δεν ήταν η μη χρεοκοπία της Ελλάδας αλλά η μεταφορά του βάρους του χρέους από την Deutsche Bank στους Έλληνες και γερμανούς φορολογούμενους, καθώς και από τους μεγάλους ιδιώτες στον δημόσιο τομέα, όπως παραδέχεται εύσχημα και η τελευταία έκθεση του ΔΝΤ. Η έκθεση αυτή και η ομολογία του ότι το μνημονιακό σχέδιο δεν είναι βιώσιμο, προκύπτει ως η μόνη επιλογή της Κριστίν Λαγκάρντ απέναντι στις χώρες που αυξάνουν τη χρηματοδότησή τους προς το ΔΝΤ, αλλά δεν είναι ευρωπαϊκές, όπως η Νότια Κορέα,

η Βραζιλία, η Μαλαισία και η Ινδονησία, και διαμαρτύρονται για τις αναποτελεσματικές επιλογές του ΔΝΤ στην Ευρώπη. Την ίδια στιγμή όμως, η ελληνική κυβέρνηση αρνείται να χρησιμοποιήσει διαπραγματευτικά την έκθεση του ΔΝΤ, χτίζοντας στη βάση αυτών των μνημονιακών πολιτικών ένα νέο τραπεζικό σύστημα, μία «πτωχοτραπεζοκρατία», υπό τραπεζίτες όπως ο κ. Σάλλας, που διοικούν τράπεζες που ζουν χάρη στα χρήματα που οι Έλληνες φορολογούμενοι πληρώνουν αφού προηγουμένως τα δανείστηκαν από ευρωπαίους φορολογούμενους, για να οικοδομηθεί τελικά με νέους όρους ένα τρίγωνο αλληλοτροφοδοτούμενων συμφερόντων μεταξύ των μνημονιακών κομμάτων, των τραπεζών και των ιδιωτικών ΜΜΕ που χρηματοδοτούνται από τις τράπεζες με κυβερνητικές αποφάσεις. Κλείνοντας την τοποθέτησή του, ο *Γιάννης Βαρουφάκης* τόνισε πως η λύση δεν είναι η αποχώρηση από την ευρωζώνη μόνο μιας χώρας και μάλιστα βαθιά ελλειμματικής, αλλά μια ευρωπαϊκή λύση που θα μπορεί να έρθει μόνο αν μία κυβέρνηση στην ευρωζώνη πει ένα μεγάλο «όχι». Μια τέτοια διαπραγμάτευση απαιτεί να έχει θέσει η κυβέρνηση αυτή κόκκινες γραμμές: Πρώτον, τη μη επιστροφή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα των χρημάτων από τα ομόλογα που έλαβε την περίοδο 2010-1. Δεύτερον, τη μη συνέχιση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών μέσα από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, αλλά την παραχώρηση των χρεωμένων τραπεζών

στους Ευρωπαίους ώστε να τις πουλήσουν σε ιδιώτες επενδυτές και με τα χρήματα αυτά να καλύψουν τα χρέη, αντί όπως γίνεται τώρα να επιβαρύνουν κι άλλο τους φορολογούμενους των χωρών τους ώστε να κρατήσουν τις χρεοκοπημένες ελληνικές ιδιωτικές τράπεζες στην κατοχή των ιδιοκτητών τους και προς όφελος του πολιτικού συστήματος. Επιπλέον, τα κονδύλια του ΕΣΠΑ να πάνε στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που μαζί με την ΕΚΤ να κάνουν ένα νέο New Deal για ολόκληρη την Ευρώπη. Τρίτον, να μείνει εκτός διαπραγμάτευσης καθετί που αφορά τη διατροφική και ενεργειακή εξασφάλιση των πολιτών. Η διαπραγμάτευση αυτή μπορεί να γίνει στη βάση του ότι η Ά. Μέρκελ δεν είναι σε θέση να βγάλει την Ελλάδα από το ευρώ και πως η μόνη αντίδραση που μπορεί να έχει η ΕΚΤ απέναντι στη δήλωση της Ελλάδας πως δεν θα της επιστρέψει τα χρήματα των ομολόγων είναι να κλείσει τις ελληνικές τράπεζες, πράγμα που δεν επιθυμεί.

Στο τελικό ερώτημα για το πού θα βρεθούν τα χρήματα, ο *Γ. Βαρουφάκης* απάντησε πως τα χρήματα που συσσωρεύονται στην ΕΚΤ από τους τόκους που πληρώνουν για το παθητικό τους οι ελλειμματικές χώρες και τελικά διανέμονται στις πλεονασματικές χώρες (παρότι αυτό το παθητικό προκύπτει επειδή μέσω εμπορίου ή άλλων δραστηριοτήτων γίνεται μεταφορά κεφαλαίου από τις ελλειμματικές χώρες προς τις πλεονασματικές και άρα είναι έτσι κι αλλιώς προς όφελός τους) θα πρέπει να μετα-

τρέπονται σε κουπόνια που θα διανέμονται στους άπορους και με τα οποία θα μπορούν να αγοράζουν την τροφή τους. «Έτσι σπάει η επιρροή της Χρυσής Αυγής και όλων όσων επιβουλεύονται τη δημοκρατία», υπογράμμισε.

Αναθυμούμενος τη δράση του πατέρα του ενάντια στην κατάλυση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, ο *Τζέιμς Κένεθ Γκάλμπρεϊθ* ξεκίνησε υπογραμμίζοντας την ανάγκη επίδειξης αλληλεγγύης και σήμερα προς τον ελληνικό λαό, απέναντι στις αντιδημοκρατικές εξελίξεις, που οξύνθηκαν με την περίπτωση της ΕΡΤ, όπου επλήγη το δικαίωμα στην ελευθερία του λόγου. Επισήμανε πως πέντε χρόνια είναι μεγάλη διάρκεια για μια οικονομική κρίση, μεγαλύτερη από την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης που προηγήθηκε της εκλογής του προέδρου Ρούζβελτ στις ΗΠΑ. Σε αυτά τα χρόνια οι υποσχέσεις για ανάκαμψη διαρκώς διαψεύδονται, κάτι που επιβάλλει την αναθεώρηση των κυρίαρχων ερμηνευτικών εργαλείων για την κρίση. Οι ειδικές ερμηνείες που απέδιδαν την κρίση σε ιδιαιτερότητες των επιμέρους χωρών οι οποίες συμπτωματικά συνέπεσαν, οδήγησαν και στην αντίληψη ότι η κρίση μπορεί να ξεπεραστεί χωρίς να αλλάξει ουσιαστικά το ιδεολογικό υπόδειγμα με βάση το οποίο γίνονταν ως τώρα οι κεντρικές οικονομικές επιλογές που οδήγησαν στην κρίση, καθώς και ότι η πειθαρχία στις πολιτικές αυτές θα προσέδιδε αξιοπιστία στις εθνικές οικονομίες και θα εξευ-

μένιζε τις αγορές. Η αποτυχία των πολιτικών αυτών οδηγούσε σε ενίσχυση της έντασής τους, σαν τον τζογαδόρο που ενώ χάνει διπλασιάζει το ποντάρισμά του. Στην πραγματικότητα, όλο αυτό αντανάκλούσε την αποτυχία ενός συστήματος βασισμένου στην πρωτοκαθεδρία των αγορών.

Ειδικά στην ΕΕ, οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν αποτέλεσαν ένα συνδυασμό της δράσης θεσμών όπως το ΔΝΤ, που είχε νωρίτερα αποτύχει στις παρεμβάσεις του στην Ασία, και μιας τιμηρητικής νοοτροπίας προς τις χρεωμένες χώρες, παρότι τα ελλείμματα της μίας χώρας είναι τα πλεονάσματα της άλλης. Έτσι, σε αντίθεση με τις ΗΠΑ όπου η κατάσταση της κρίσης έχει σταθεροποιηθεί επειδή δεν ελήφθησαν ακραία μέτρα λιτότητας, στην Ευρώπη διαρκώς επιδεινώνεται. Στις ΗΠΑ συνέχισαν να λειτουργούν κάποιοι σταθεροποιητικοί θεσμοί, που έκαναν πιο ήπιες τις απώλειες για τους πολίτες, όπως ο μηχανισμός κοινωνικών επιδομάτων και επιδομάτων ανεργίας, το πρόγραμμα ασφάλισης υγείας που απολάμβανε ένα σημαντικό μέρος των πολιτών και τα κουπόνια τροφής που εξασφάλιζαν τη σίτιση 17 εκατομμυρίων πολιτών.

Κατά τον *Τζ. Κ. Γκάλμπρεϊθ*, η έξοδος από την κρίση δεν μπορεί παρά να επέλθει μέσω μιας ευρωπαϊκής πολιτικής προσκολλημένης στο σημερινό ιδεολογικό πλαίσιο. Αντίθετα, προϋποθέτει κούρεμα του χρέ-

ους, ώστε να γίνει σαφές πως τα υπάρχοντα χρέη δεν μπορούν να αποπληρωθούν, ριζική αναμόρφωση του τραπεζικού τομέα και απόδοση στις επιχειρήσεις πόρων που τώρα κατευθύνονται στις τράπεζες, αύξηση της χρηματοδότησης των επιχειρηματικών επενδύσεων με βάση υπαρκτούς ευρωπαϊκούς θεσμούς, και τέλος επαναανομηματοδότηση της ιδέας της Ευρώπης στη βάση της αλληλεγγύης μεταξύ των λαών και της σταθεροποίησης των κοινωνιών, δηλαδή της διασφάλισης του κοινωνικού κράτους. Μόνο έτσι, θα μπορέσει να οικοδομηθεί μια Ευρώπη βασισμένη σε πολιτικές αρχές που είναι εγγεγραμμένες στην ιστορία της αλλά έχουν υποσκελιστεί από την κυρίαρχη ιδεολογία, όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη και το πνεύμα της πραγματικής και αποτελεσματικής δημοκρατίας.

Τα βίντεο των ομιλιών βρίσκονται στην ιστοσελίδα του [INΠ](#).

Σ. Π.

Τα ευρωπαϊκά κινήματα διαμορφώνουν την κοινή τους ατζέντα

Όλο και περισσότερο οι Ευρωπαίοι πολίτες αντιλαμβάνονται πως στα ευρωπαϊκά προβλήματα δεν υπάρχουν εθνικές λύσεις. Με αυτό κατά νου τα ευρωπαϊκά κινήματα, αποφάσισαν ότι χρειάζεται να ενισχυθεί η μεταξύ τους συνεργασία και το Alter Summit, η Εναλλακτική Σύνοδος των Κινημάτων, ήρθε να ανταποκριθεί σε αυτή την ανάγκη. Ευρωπαϊκά κινήματα, μεγάλα συνδικάτα και κοινωνικές οργανώσεις, έδωσαν το παρών στην Αθήνα στις 7 και 8 Ιουνίου με βασικό στόχο την εκκίνηση μιας διαδικασίας που θα ξεφεύγει από τα στενά εθνικά όρια, και θα συντονίζει σε ευρωπαϊκό επίπεδο τους αγώνες. Κοινός τόπος των δεκαπέντε θεματικών συνελεύσεων που πραγματοποιήθηκαν στο Ποδηλατοδρόμιο του ΟΑΚΑ ήταν η ανάγκη και η δίψα για κοινές δράσεις και η κοινή επεξεργασία θέσεων γύρω από ζητήματα όπως το χρέος, τα κοινά αγαθά, η δημοκρατία, η δημόσια υγεία και παιδεία, οι γυναίκες στην κρίση κ.ά.

Αυτός ο συντονισμός προχώρησε ένα βήμα μέσα από το Alter Summit της Αθήνας. Η πολύμηνη συζήτηση για το Μανιφέστο των Λαών, ώστε να καθρεφτίζονται σε αυτό όλες οι απόψεις, αποτελούν αποδείξεις της προσεκτικής πορείας που ακολουθεί το όλο εγχείρημα. Παρ' όλα αυτά το Alter Summit, αν και κατάφερε

να συσπειρώσει ένα δραστήριο ευρωπαϊκό κομμάτι δεν μπόρεσε να φέρει με τον ίδιο μαζικό τρόπο στο Ποδηλατοδρόμιο εκπροσώπους των ελληνικών αγώνων, αν και δεκάδες ελληνικές οργανώσεις, συνδικάτα και κοινωνικά κινήματα, συνυπέγραψαν το Μανιφέστο.

Με την Εναλλακτική Σύνοδο της Αθήνας σφραγίστηκε η διάθεση για την ανασυγκρότηση του κινηματικού μπλοκ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εκατοντάδες οργανώσεις από όλη την Ευρώπη που συνδιαμόρφωσαν και συνυπέγραψαν τα πολιτικά κείμενα αποτελούν την πρώτη μαγιά για την περαιτέρω εμβάθυνση και διεύρυνση του εγχειρήματος. Άλλωστε το Alter Summit δεν είναι απλώς μια συνάντηση, αλλά μια μακρόπνοη διαδικασία που βρίσκεται ακόμη στα πρώτα της βήματα.

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς είχε κεντρική συμμετοχή στη διοργάνωση του Alter Summit. Μέλη και συνεργάτες του συμμετείχαν στην ελληνική αλλά και την ευρωπαϊκή οργανωτική επιτροπή, αποτελώντας και συντονιστές επιμέρους θεματικών συνελεύσεων. Μέλη του συνεργάστηκαν στη συγγραφή του Μανιφέστου των Λαών. Ο *Χάρης Γολέμης*, διευθυντής του ΙΝΠ, συμμετείχε στην ομάδα που παρουσίαζε στους συμμετέχοντες τους εκπροσώπους των κοινωνικών κινημάτων, μαζί με την *Αλεξάντρα Στρίκνερ* από την ΑΤΤΑΚ Αυστρίας, τον *Σρέτσκο Χόρβατ* από το Ανατρεπτικό Φόρουμ της Κροατίας και την *Κυριακή Κλοκίτη* από την ελληνική

οργανωτική επιτροπή. Τέλος, ο *Γαβριήλ Σακελαρίδης*, μέλος του ΔΣ του ΙΝΠ, συμμετείχε ως ομιλητής στην θεματική συνέλευση για το χρέος. Το Ινστιτούτο Πουλαντζάς είχε διαρκή παρουσία στο χώρο του Alter Summit με τραπέζι όπου διατίθεντο οι εκδόσεις του, το οποίο επισκέφτηκαν πολλοί παλιοί και νέοι φίλοι.

Μπορείται να βρείτε το Μανιφέστο των Λαών στα ελληνικά στη διεύθυνση: <http://altersummit2013.blogspot.gr/p/blog-page.html>

Σ.Φ

Δικτυωμένη Εργασία: Τα ανοιχτά πρότυπα και η επίδρασή τους στην οργάνωση της εργασίας

Διεθνές σεμινάριο,
7-9 Μαΐου 2013, Άμστερνταμ

Στις αρχές του Μάη διοργανώθηκε από το transform!, το TNI και άλλους φορείς διεθνές σεμινάριο με τίτλο «Δικτυωμένη Εργασία». Η συζήτηση, στην οποία συμμετείχε και το ΙΝΠ, κινήθηκε στους παρακάτω άξονες:

- αλλαγές της φύσης της καπιταλιστικής παραγωγής στον δικτυωμένο κόσμο
- εμφάνιση νέων κοινωνικών και πολιτικών υποκειμένων
- εναλλακτικοί τρόποι οργάνωσης των υποκειμένων αυτών

Το σύνολο των συζητήσεων διαπερνούσε βέβαια ο ρόλος του διαδικτύου αλλά και οι εμπειρίες των κοινοτήτων ελεύθερου λογισμικού. Οι συμμετέχοντες/ουσες του σεμιναρίου προέρχονταν από διαφορετικά πεδία ενδιαφέροντος και κάλυπταν όλο το φάσμα, από την πολιτικοκοινωνική ανάλυση, την εργατική θεωρία και το συνδικαλισμό ως την ψυχολογία. Την πλήρη λίστα (με συνδέσμους σε ακόμα περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με το σχετικό έργο τους <http://www.networkedlabour.net/resources/bibliography/>) μπορείτε να τη βρείτε εδώ: <http://www.networkedlabour.net/nodes/>.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει μάλιστα ότι και η ίδια η οργάνωση του σεμιναρίου απο πλευράς θεματολογίας έγινε με ανοιχτό τρόπο από τη στιγμή εκκίνησής του.

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων διαμορφώθηκε σχεδόν καθολική συμφωνία σε δύο βασικά προτάγματα:

α) Σχετικά με τις μάχες που δίνουν τα πιο παραδοσιακά κομμάτια της εργατικής οργάνωσης (π.χ. τα συνδικάτα) μαζί με ολόκληρες κοινωνίες πάνω σε ζητήματα καθολικού χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα το νερό. Εκεί ο όρος commonification ή αλλιώς η απόδοση/επανανομηματοδότηση στα επίμαχα ζητήματα της έννοιας του «κοινού» (π.χ. «κοινού αγαθού» στις πιο απτές περιπτώσεις) συγκέντρωσε την αποδοχή και συμπύκνωσε το χαρακτήρα των αγώνων.

β) Σχετικά με τη μεταφορά της εμπειρίας της οικονομίας του open source στο επίπεδο της (εργατικής) χειραφέτησης, ή με άλλα λόγια το ξεπέραςμα από τους «νέους» εργαζόμενους (ή αλλιώς από τις νέες μορφές/υποκείμενα οργάνωσης της δικτυωμένης εργασίας) του παραδοσιακού μοντέλου εργασίας προς όφελους τους αλλά και προς όφελος συνολικότερα των κοινωνιών. Συζητήθηκαν έτσι οι δυνατότητες μια νέας μορφή συνεταιρισμών (Open-Coop 2.0) που πράττουν τοπικά και αποκεντρωμένα ενώ παράλληλα έχουν τα μέσα και μπορούν να καθολικοποιούν τις επιμέρους εμπειρίες σε πλανητικό επίπεδο. Σχηματικά π.χ. η εμπειρία όλων

των δρώντων πάνω σε ένα αντικείμενο εργασίας θα μπορούσε να παράγει έναν τύπο εγχειριδίου που θα εξηγούσε σε κάποιον νέο συνεταιρισμό τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να οργανώσει την παραγωγή βασισμένος σε επιτυχημένα παραδείγματα. Προφανώς τέτοιες μορφές οργάνωσης της εργασίας (από τα κάτω) θα πρέπει να απαντούν σε πραγματικές κοινωνικές, περιβαλλοντικές και άλλες ανάγκες.

Όλες οι συζητήσεις καταγράφηκαν και είναι διαθέσιμες στο δίκτυο στην εξής διεύθυνση:

<http://www.youtube.com/channel/UCQqIGHZU9Y8uSpl5uVibTbA/videos>

[UCQqIGHZU9Y8uSpl5uVibTbA/videos](http://www.youtube.com/channel/UCQqIGHZU9Y8uSpl5uVibTbA/videos)

ενώ επίσης έγινε και συλλογική καταγραφή σημειώσεων με τη χρήση εργαλείων [wiki/pad](http://www.wiki/pad) <http://www.networkedlabour.net/program/>.

Άγγελος Διαμαντάκης

Θερινό Πανεπιστήμιο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς 2013

Πόρτο, 3-7 Ιουλίου 2013

Ολοκληρώθηκαν με επιτυχία οι εργασίες του φετινού θερινού πανεπιστημίου του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς με τη συνεργασία του δικτύου transform! στο Πόρτο, με μεγάλο αριθμό σεμιναρίων και θεματικών εργαστηρίων τα οποία προσέλκυσαν δεκάδες προσωπικότητες, ακαδημαϊκούς και εκπροσώπους αριστερών κομμάτων και ινστιτούτων από όλη την Ευρώπη.

Το θερινό πανεπιστήμιο ξεκίνησε τις εργασίες του με την ημέρα φύλου, η οποία οργανώθηκε από το Φεμινιστικό Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Αριστεράς με συνελεύσεις πάνω στους θεματικούς άξονες των φεμινιστικών προσεγγίσεων στην οικονομία και την οικολογία, και των θρησκευτικών φονταμενταλισμών και τις επιπτώσεις τους στα δικαιώματα των γυναικών.

Κατά τις επόμενες ημέρες πραγματοποιήθηκαν τα σεμινάρια και τα θεματικά εργαστήρια του θερινού πανεπιστημίου. Έτσι, η δεύτερη μέρα ξεκίνησε με τον πρώτο κύκλο παράλληλων σεμιναρίων, με το ένα να αφορά τις περιφερειακές και αστεακές αριστερές πολιτικές στην Ευρώπη και το άλλο την εξέλιξη των αριστερών κομμάτων στην Ευρώπη. Στη συζήτηση αυτή

συμμετείχε μεταξύ άλλων, εκ μέρους του ΙΝΠ ο πολιτικός επιστήμονας *Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος*. Ο επόμενος κύκλος περιλάμβανε το σεμινάριο για την Εναλλακτική Σύνοδο, που διοργανώθηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα, καθώς και αυτό για τις προοπτικές απασχόλησης, το ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα και το μέλλον της εργασίας. Το τελευταίο σεμινάριο της ημέρας είχε να κάνει με την ειρήνη και την ασφάλεια, εξετάζοντας τις σύγχρονες συγκρούσεις και το ρόλο της Ευρώπης. Μεταξύ των ομιλητών ήταν ο διακεκριμένος γερμανός πολιτικός επιστήμονας *Φρανκ Ντέπε*. Την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε επίσης το πρώτο εργαστήριο του θερινού πανεπιστημίου, για την πολιτική των ποσοτώσεων ως κομβικό στοιχείο της ισότιμης πολιτικής παρέμβασης των φύλων, ενώ οι εργασίες έκλεισαν με πολιτικό δείπνο αφιερωμένο στις σχέσεις Λατινικής Αμερικής και Ευρώπης, με συντονίστρια τη *Μαϊτέ Μόλα*, αντιπρόεδρο του ΚΕΑ.

Η τρίτη ημέρα του θερινού πανεπιστημίου ξεκίνησε τις εργασίες της με το σεμινάριο για τις δημόσιες υπηρεσίες και το κράτος πρόνοιας, στο οποίο μεταξύ άλλων μίλησε εκ μέρους του ΙΝΠ η πολιτική επιστήμονας *Δώρα Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη*. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε σεμινάριο για την παραγωγική ανασυγκρότηση και το ρόλο των τομέων της βιομηχανίας, της γεωργίας και της αλιείας στην Ευρώπη, στο οποίο το ΙΝΠ εκπροσωπήθηκε

από την οικονομολόγο *Έλενα Παπαδοπούλου*. Η Έλενα Παπαδοπούλου συντόνισε επίσης το σεμινάριο για την κρίση χρέους και το ρόλο της ΕΚΤ και του δημόσιου τραπεζικού τομέα στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε πλήθος θεματικών εργαστηρίων από τις αυτοδιοικητικές κοινωνικές πολιτικές, όπου συμμετείχε η αντιδήμαρχος της Νέας Ιωνίας *Όλγα Κατημερτζή*, τη σχέση των γυναικών με την αριστερά, την ιδιωτικοποίηση του νερού, τις τεχνικές πολιτικής επικοινωνίας (με συμμετοχή του *Γιάννη Μπουρνού* εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ), τα πολιτικά ινστιτούτα της αριστεράς και το ρόλο του transform!, το λαϊκισμό και την ακροδεξιά στην Ευρώπη, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔ και την κουλτούρα των από κάτω, όπου μίλησε εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ η ηθοποιός *Όλγα Αθανιάη*. Οι εργασίες της ημέρας έκλεισαν με πολιτικό δείπνο στο οποίο συμμετείχαν πολιτικές προσωπικότητες από τις διάφορες γωνιές της Μεσογείου, όπως ο συμπρόεδρος του Αριστερού Κόμματος Γαλλίας *Ζαν Λυκ Μελανσόν*, η συντονίστρια του Αριστερού Μπλοκ της Πορτογαλίας *Καταρίνα Μάρτινς*, ο βουλευτής της Ενωμένης Αριστεράς Ισπανίας *Βίλι Μάιερ*, καθώς και εκπρόσωπος του τουρκικού Κόμματος Δημοκρατίας και Ελευθεριών (ÖDP).

Η τελευταία ημέρα των εργασιών του θερινού πανεπιστημίου άνοιξε με τα σεμινάρια για την πολιτισμική ηγεμονία, και για τις περιβαλλοντικές πολιτικές

και τον οικοσοσιαλισμό. Στο τελευταίο συμμετείχε εκ μέρους του ΙΝΠ ο λέκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας *Τάσος Χοβαρδάς*. Ακολούθησε κύκλος παράλληλων εργαστηρίων με θεματικούς άξονες που αφορούσαν από την ελεύθερη μετακίνηση στις πόλεις, την κατάσταση στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, τα δίκτυα αλληλεγγύης (με συντονίστρια τη βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ *Θεανώ Φωτίου*), την πρωτοβουλία για το βασικό εισόδημα των πολιτών, τη διαπάλη για την ιστορία, έως το ευρωπαϊκό φοιτητικό κίνημα. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε σεμινάριο για τη στρατηγική της αριστεράς στην Ευρώπη με ομιλητές το *Φρανσίσκο Λούσα* από το Αριστερό Μπλοκ της Πορτογαλίας, τον *Γιάννη Μπουρνού* από τον ΣΥΡΙΖΑ και τον γενικό γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος Γαλλίας και πρόεδρο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς *Πιερ Λοράν*. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν με πολιτικό δείπνο με συντονίστρια την ευρωβουλευτή *Μαρίζα Ματίας* και ομιλητές το συντονιστή του transform! *Βάλτερ Μπάιερ*, το συντονιστή του Αριστερού Μπλοκ *Ζοάο Σεμέδο* και τον *Πιερ Λοράν*.

Εκτός των πολιτικών εκδηλώσεων, το θερινό πανεπιστήμιο του Πόρτο περιλάμβανε σεμινάρια για την πολιτική ιστορία και την αρχιτεκτονική της πόλης αλλά και το περίφημο κρασί πόρτο, καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Για περισσότερες πληρο-

φορίες σχετικά με τα υλικά και το πρόγραμμα μπορείτε να επισκεφθείτε το μπλογκ του θερινού πανεπιστημίου: elsummeruniversity2013.wordpress.com

Σ.Κ.

Φάκελος για τα Κοινά Αγαθά στην ιστοσελίδα του ΙΝΠ

Ένας νέος φάκελος τεκμηρίωσης προστέθηκε στους ήδη υπάρχοντες της ιστοσελίδας του ΙΝΠ. Ο τίτλος του είναι Κοινά Αγαθά και περιλαμβάνει ένα σώμα βασικών κειμένων για τις ιδιωτικοποιήσεις και τις μορφές διαχείρισης, δημόσιας και ιδιωτικής, των δημόσιων αγαθών. Μεγάλη έμφαση δίνεται στο ζήτημα της ιδιωτικοποίησης των υδάτινων πόρων και των σχετικών δικτύων. Η δημιουργία του φακέλου, στον οποίο περιλαμβάνεται και οπτικοακουστικό υλικό, αντανάκλα την αυξημένη ενασχόληση του ΙΝΠ με τα συναφή ζητήματα, για τα οποία έχει πραγματοποιήσει αρκετές εκδηλώσεις το προηγούμενο διάστημα. (Ενδεικτικά: 1, 2, 3) Μεταξύ των κειμένων περιλαμβάνεται και ολόκληρο το βιβλίο της *Χίλαρι Γουέινραϊτ* (αρχισυντάκτρια του αγγλικού περιοδικού «Red Pepper» και ειδική σε θέματα ιδιωτικοποιήσεων) *Public service reform... but not as we know it!*

Ο φάκελος δημιουργήθηκε με τη φροντίδα της *Δώρας Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη*.

Σ. Π.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Συνέλευση των μελών του δικτύου transform! europe στην Ελλάδα

Το διήμερο 18-19 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα η ετήσια γενική συνέλευση των μελών του ευρωπαϊκού δικτύου Tranfrom! Europe.

Στο πλαίσιο των εργασιών της συνέλευσης θα γίνει ο απολογισμός των δραστηριοτήτων του δικτύου για το 2013, ενώ θα εγκριθεί ο προγραμματισμός των δράσεων και των ερευνητικών προγραμμάτων για το 2014.

Λ.Κ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ευρωπαίοι Οικονομολόγοι για την Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη (EuroMemo Group)

Η επιδείνωση της κρίσης της ΕΕ και η ανάγκη για θεμελιώδεις αλλαγές

(Υπόμνημα 2013)

Κυκλοφορεί το Υπόμνημα των Ευρωπαίων Οικονομολόγων για μια Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη για το έτος 2013, το οποίο εκδίδεται από το δίκτυο transform!, ενώ η έκδοσή του στα ελληνικά γίνεται από το ΙΝΠ. Οι Ευρωπαίοι Οικονομολόγοι για μια Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη είναι ένα δίκτυο οικονομολόγων που στόχο έχει την προώθηση της πλήρους απασχόλησης με καλές εργασιακές πρακτικές, την κοινωνική δικαιοσύνη με την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την οικολογική βιωσιμότητα και τη διεθνή αλληλεγγύη.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η έκδοση του Υπομνήματος, το οποίο παρέχει μια κριτική ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων στην Ευρώπη εδώ και δεκαπέντε χρόνια και το οποίο διατίθεται σε αρκετές ευρωπαϊκές γλώσσες. Το φετινό Υπόμνημα αφιερώνεται στη μνήμη του *Tadeusz Kowalik* (1925

– 2012) διακεκριμένου πολιτικού επιστήμονα και ακούραστου υποστηρικτή του κοινωνικού κράτους και των δημοκρατικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και των οικογενειών τους.

Το ξέσπασμα της κρίσης το 2007 και η όξυνσή της στα χρόνια που ακολούθησαν, προκάλεσαν ρωγμές στο οικοδόμημα της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης, ενώ οι πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησαν με πρώτο πεδίο εφαρμογής τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και στη συνέχεια τις χώρες της Ευρωζώνης θέτει διαρκώς σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή των κρατών μελών της ΕΕ. Το κοινωνικό τοπίο της ΕΕ συντίθεται από τα στοιχεία της ανεργίας, της υλικής αποστέρησης και της φτώχειας, συμβαδίζοντας με την εμπορευματοποίηση του κράτους πρόνοιας. Οι συνθήκες αυτές αν και ιδιαίτερα οξυμμένες στις χώρες υπό επιτήρηση δεν περιορίζονται μόνο σε αυτές παρά αγγίζουν και τις χώρες του πλεονασματικού βορρά μέσω της προσκόλλησης στις ανταγωνιστικές πολιτικές που πλήττουν τους εργαζόμενους στις χώρες αυτές.

Η έμφαση που δίνεται από την ΕΕ στην πολιτική της λιτότητας συμβαδίζει με την απροθυμία ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και το ογκούμενο δημοκρατικό έλλειμμα της Ένωσης. Ο περιορισμένος ρόλος του ευρωκοινοβουλίου, με την ισχυρή επιρροή των επιχει-

ρηματικών λόμπι και την ανυπαρξία ελέγχου της ΕΚΤ από οποιοδήποτε εκλεγμένο σώμα της Ένωσης εντείνουν την κρίση πολιτικής νομιμοποίησης του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Σε αυτό το πλαίσιο ως αναγκαίες προϋποθέσεις για την υπέρβαση της κρίσης στην Ευρώπη κρίνονται η προώθηση της πολιτικής πλήρους απασχόλησης και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η αναδιάρθρωση της διακυβέρνησης της ΕΕ με την παράλληλη μεταρρύθμιση του συστήματος της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης και η προώθηση της δημοσιονομικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής στην Ένωση.

Το Υπόμνημα βασίζεται στις συζητήσεις και τις εισηγήσεις που έγιναν στο 18ο ετήσιο συνέδριο για την εναλλακτική οικονομική πολιτική στην Ευρώπη, που οργάνωσε η ομάδα EuroMemo Group στις 28-30 Σεπτεμβρίου 2012 στο Πόζναν της Πολωνίας.

*Η μετάφραση στα ελληνικά έγινε από τους: *Βαγγέλη Δαρούσο, Σωτήρη Κοσκολέτο, Αιμιλία Κουκούμα, Αλέξανδρο Μπάλλα, Ιάσωνα Ρουσόπουλο Έλενα Παπαδοπούλου και Μαρίκα Φραγκάκη.*

Το πλήρες κείμενο βρίσκεται στην διεύθυνση: http://www2.euromemorandum.eu/uploads/euromemorandum_2013_greek.pdf

Σ.Κ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Το *Ινστιτούτο Νίκος Πουλιαντζάς* συνδιαμορφώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα εργασίας του δικτύου transform! europe. Τα τελευταία τρία χρόνια, οι δραστηριότητες του δικτύου έχουν επικεντρωθεί σε δύο βασικά προγράμματα: *Κρίση στην Ευρώπη- Κρίση της Ευρώπης* και *Στρατηγικές προοπτικές της ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη*. Στη βάση αυτή διοργανώνονται, σχεδόν κάθε μήνα, σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια και συζητήσεις με σκοπό την πολύπλευρη προσέγγιση, αφ' ενός της δομικής καπιταλιστικής κρίσης και αφ'ετέρου της στρατηγικής των κομμάτων της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Επιπλέον, από το 2013 το *Ινστιτούτο* συμμετέχει σε συνεργασία με άλλους ευρωπαϊκούς φορείς στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος για το διεθνές πρόβλημα της υπερχρέωσης: «Το πρόβλημα υπερχρέωσης των χωρών του Νότου και οι κοινωνικές επιπτώσεις από τις πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής του ΔΝΤ και της ΕΕ». Η ενότητα του Ενημερωτικού Δελτίου *Προγράμματα του Ινστιτούτου* έχει σκοπό να ενημερώνει για τις κυριότερες επεξεργασίες που γίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών δημοσιεύοντας διάφορα κείμενα και διακινώντας ενδιαφέρουσες ιδέες που αναπτύσσονται στο χώρο της ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Διεθνές Συνέδριο Eurodad – Glropolis 2013

Χρέος, Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και Οικονομική Κρίση: Επιπτώσεις και Λύσεις

Πράγα, 3-6 Ιουνίου 2013

Μεταξύ 3 και 6 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκε στην Πράγα το διεθνές συνέδριο του Eurodad με θέμα το χρέος, το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την οικονομική κρίση. Πρόκειται για ένα διεθνές συνέδριο που διοργανώνεται από το Eurodad κάθε δύο χρόνια εδώ και τουλάχιστον μία δεκαετία, προσελκύοντας τους 48 οργανισμούς μέλη του δικτύου από 19 ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και οργανώσεις που μετέχουν σε αντίστοιχα δίκτυα σε όλο τον κόσμο, όπως τα Latindad, Afrodad, Jubilee Debt Campaign και άλλα. Επιπλέον, συμμετέχει από κοινού με το ΙΝΠ και με άλλα ινστιτούτα αλλά και οργανώσεις

της κοινωνίας των πολιτών στο πρόγραμμα «Χρέος, Νότος και κοινωνικές επιπτώσεις των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής του ΔΝΤ και της ΕΕ».

Το συνέδριο ξεκίνησε με προπαρασκευαστικό σεμινάριο που συντόνισε η *Λίντι Νάσπιλ* (οικονομολόγος, ακτιβίστρια και διεθνής συντονίστρια του Jubilee South) σχετικά τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και των αγορών, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στους συμμετέχοντες για μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων πάνω στις δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των οργανώσεων του Βορρά και του Νότου. Στη συνέχεια ακολούθησε δημόσια εκδήλωση με θέμα την κρίση και τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της, αλλά και τη μέχρι τώρα αντιμετώπισή της στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Στην εκδήλωση μίλησαν μεταξύ άλλων ο πρώην επικεφαλής των Τσέχων Πρασίνων *Οντρέι Λίσκα* και η οικονο-

μολόγος με πολυετή θητεία στην Παγκόσμια Τράπεζα *Γιάννα Ματέσοβα*. Κατά τη συζήτηση έγινε μια κριτική αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ αναζητήθηκαν εναλλακτικές λύσεις για την υπέρβαση της κρίσης, με προεξάρχοντα τον αναγκαίο εκδημοκρατισμό της ΕΕ, η οποία είναι αντιμέτωπη με μια κρίση πολιτικής νομιμοποίησής της

Στη συνέχεια, ακολούθησε δημόσια εκδήλωση με θέμα την τρέχουσα κρίση χρέους και τις αιτίες που οδήγησαν στο ξέσπασμά της, στην οποία έκαναν εισηγήσεις ο *Μα-Χούι Λιμ*, οικονομικός αναλυτής στο South Centre της Γενεύης, ο *Άλαν Σίμπιλις*, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Χενεράλ Σαρμιέντο του Μπουένος Άιρες και η διευθύντρια του προγράμματος για την Παγκόσμια Κοινωνική Δικαιοσύνη στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια *Ιζαμπέλ Ορτίθ*, καθώς επίσης και η *Λίντι Νάσπιλ*. Κοινός τόπος των ομιλητών ήταν πως για την

κρίση ευθύνεται το νεοφιλελεύθερο παράδειγμα το οποίο κυριάρχησε τις τελευταίες δεκαετίες, αφήνοντας ανεξέλεγκτο το χρηματοπιστωτικό σύστημα και οξύνοντας τις κοινωνικές ανισότητες, ενώ δόθηκε έμφαση στην αναγκαιότητα υπέρβασής του για την έξοδο από αυτή.

Η δεύτερη μέρα του συνεδρίου ξεκίνησε με μία ανοιχτή συζήτηση σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις για την έξοδο από την κρίση, όπου μεταξύ άλλων συμμετείχε ο *Erik Toussén* από το CADTM. Κατά το διάλογο που αναπτύχθηκε αναζητήθηκαν εναλλακτικοί τρόποι υπέρβασης της κρίσης με τη δημιουργία ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος το οποίο θα λειτουργεί με σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Στη συνέχεια οι εργασίες πήραν τη μορφή κύκλων παράλληλων κλειστών σεμιναρίων. Στο σεμινάριο για την αναδιάταξη του παγκόσμιου συσχετισμού δύναμης μεταξύ των εισηγητών βρέθηκε ο Ινδός *Αμάρ Μπατασαρία*, διευθυντής του Group 24, της διακυβερνητικής ομάδας εικοσιτεσσάρων χωρών για τις νομισματικές υποθέσεις και την ανάπτυξη. Σκοπός της συζήτησης ήταν η εξέταση των αλλαγών που προκαλούνται στο διεθνές σκηνικό από το τέλος της αμερικανικής ηγεμονίας και την ενίσχυση της θέσης των αναπτυσσόμενων χωρών αλλά και του ρόλου τους στους διεθνείς οργανισμούς. Βασικό συμπέρασμα της συζήτησης που ακολούθησε ήταν πως παρά

τις συντελούμενες γεωπολιτικές αλλαγές, οι αναδυόμενες οικονομίες δεν τρέφουν ιδιαίτερες φιλοδοξίες για την αλλαγή του τρόπου λειτουργίας των διεθνών οργανισμών πέραν της ενίσχυσης της θέσης τους σε αυτούς, όπως π.χ. μέσω της αύξησης των ψήφων τους στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ. Παράλληλα, διεξήχθησαν άλλα τέσσερα σεμινάρια καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα των ζητημάτων της διεθνούς συζήτησης για το χρέος, από τους περιφερειακούς δανειστές ύστατης καταφυγής, τον λογιστικό έλεγχο του παράνομου και ειδικούς χρέους, την αδιαφάνεια του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος σε σχέση και με το ρόλο των υπεράκτιων εταιρειών, έως τις αναπτυξιακές επιπτώσεις της οικονομικής στήριξης των ιδιωτικών τραπεζών με κρατικό χρήμα.

Ο επόμενος κύκλος σεμιναρίων κινήθηκε γύρω από τους εξής θεματικούς άξονες: ευρωπαϊκή κρίση χρέους, ανασχεδιασμός των δημόσιων οικονομικών σε βιώσιμη κατεύθυνση, δημιουργία δίκαιων και διαφανών μηχανισμών διαχείρισης του χρέους, αδιαφανείς ροές χρήματος και παγκόσμια φοροδιαφυγή. Στο πρώτο σεμινάριο συμμετείχε ως ομιλητής εκ μέρους του ΙΝΠ ο *Σωτήρης Κοσκολέτος*, μαζί με τη *Νέσσα Νι Κασάντ* του ιρλανδικού Debt and Development Coalition, τον *Τιμ Τζόουους* του Jubilee Debt Campaign, καθώς και τον *Άλαν Σίμπιλις*, ενώ για το συντονισμό υπεύθυνη ήταν η *Ντζόκι Ντζορόκε Νιέχου*

από την Κένυα. Κατά τη συζήτηση αναζητήθηκαν τα αίτια της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους, οι επιπτώσεις των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής στις χώρες της Ευρώπης σε σύγκριση μάλιστα με την εμπειρία των χωρών της Λατινικής Αμερικής, ενώ αναζητήθηκαν τρόποι υπέρβασης της κρίσης και ιδιαίτερα η ανάγκη για μια ευρωπαϊκή διάσκεψη για το χρέος στα πρότυπα της διάσκεψης του Λονδίνου το 1953, οπότε και ρυθμίστηκε το χρέος της Γερμανίας και τέθηκαν οι βάσεις για την οικονομική της ανάκαμψη στη διάρκεια των επόμενων δεκαετιών.

Η τελευταία μέρα αφιερώθηκε στη στρατηγική των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στο ζήτημα του χρέους σε σχέση με τους στόχους της δίκαιης διαχείρισης του χρέους και της αντιμετώπισης της φυγής κεφαλαίων και της φοροδιαφυγής. Επίσης, συζητήθηκαν οι τρόποι της κινητοποίησης των πολιτών γύρω από κομβικές καμπάνιες του επόμενου διαστήματος με προεξάρχουσα την Παγκόσμια Εβδομάδα κατά του Χρέους (7-15 Οκτωβρίου 2013), κατά την οποία θα αναδειχθεί μεταξύ άλλων και το αίτημα για μια διάσκεψη για το χρέος όπου θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αναπτυξιακές δυνατότητες των χωρών και η ανάγκη για βιώσιμες και δίκαιες λύσεις.

Σ.Κ.

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου
Νίκος Πουланτζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο
ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην
ηλεκτρονική διεύθυνση :

info@poulantzas.gr